

Šnorchly: Výhody a nevýhody

Šnorchl se považuje již několik desetiletí za standardní součást potápěčské výbavy. Nabízí jednoduchou a užitečnou možnost plavat na hladině s obličejem směrem ke dnu, aniž by bylo nutno zvedat hlavu kvůli nádechům. Šnorchly mohou rovněž zadržovat stlačený vzduch pro ponor a pomáhají minimalizovat náhodné vdechnutí vody v neklidných vodách, kdy nelze dýchat skrze regulátor.

Šnorchly však nepředstavují jen samé výhody a kladné stránky. Způsobují „vtahování“ vody, což není nic příjemného při tlaku na masku, která patří k nejdůležitějším součástem celé výbavy. Rovněž mohou být příčinou různých zapletení a „zamotání“, např. do mořských řas nebo vlasů. Navíc nemusí být slučitelné s některými konfiguracemi potápěčské výbavy. Takže, co s tím?

Argumenty pro: Šnorchl bývá dobrou pomůckou v normálních situacích. To je jeho jednoznačná výhoda. Když je šnorchlu zapotřebí, zpravidla je nutno reagovat rychle a jeho okamžitá použitelnost patří k důležitým (a snadno splnitelným) prvkům celkové připravenosti.

Argumenty proti: Šnorchlu bývá málokdy zapotřebí, když si potápěč s sebou nese dostatek dýchacího plynu nebo v lokalitách, kde je plavání na hladině málo pravděpodobné, případně kde hrozí zapletení se do nějakých překážek (ve vracích či v jeskyních), nebo kde se dá jen málokdy použít (kvůli ledu nebo v jeskyních). Méně atraktivním činí šnorchl i skutečnost, že potápěči vadí, když mu něco visí (a překáží) z masky.

Kam šnorchl umístit?

U většiny regulátorů otevřeného okruhu vede hadice přes pravé rameno, proto šnorchl zavazí méně, když je připevněn na levé straně masky. U uzavřených okruhů vedou velké hadice po obou stranách hlavy, proto je v takovém případě nejlepší mít šnorchl v kapse nebo ve vaku.

Různé tvary

Na trhu existuje celá řada různých šnorchlových provedení, od jednoduchého tvaru J až po důmyslné konstrukce zohledňující snadné obtékání a/nebo snižování možnosti vniknutí vody nebo umožňující průběžné pročištění.

Dlouhý šnorchl ve tvaru J není příliš vhodný, a sice kvůli zvýšenému nebezpečí zamotání se do mořských řas nebo něčeho podobného; šnorchly se zakřivenou horní trubicí nabízejí nižší profil.

Důležitými parametry jsou vnitřní průměr a délka šnorchlu. Velký vnitřní průměr znamená menší odpor, ale přívod čerstvého vzduchu do plicních sklípků, kde dochází k výměně plynů, vyžaduje vdechování většího objemu, než činí objem horních cest v kombinaci se šnorchlem (jedná se o tzv. funkční mrtvý prostor). Plyn v mrtvém prostoru obsahuje vyšší podíl oxidu uhličitého, což podporuje hyperventilaci. To nepředstavuje žádný problém, jestliže je objem dýchaného vzduchu dostačující pro přívod potřebného čerstvého vzduchu. Jestliže je však objem vdechovaného vzduchu příliš malý, oxid uhličitý se akumuluje a to poměrně brzy přinutí uživatele úplně přestat dýchat pomocí šnorchlu.

Dlouhá tenká trubice (podobná zahradní hadici) jako šnorchl fungovat nebude, kvůli jejímu objemu a rozdílu tlaku na hladině a ve stlačených plicích. Vtahování vzduchu dlouhou trubicí od hladiny je prostě nepraktické. Jednoduché pravidlo zní: Vnitřní průměr šnorchlu musí být větší než šířka palce ruky (a ještě o něco větší u lidí s malými prsty) a šnorchl by neměl být o moc delší, než jsou výrobky nabízené renomovanými výrobci.

V minulosti se objevila pokusná provedení s cílem zabránit vniknutí vody do šnorchlu (a tím se vyhnout nutnosti šnorchl pročišťovat). Jednalo se o ohyb nahore o 180°, kde byl umístěn košíček s pingpongovým míčkem, který měl teoreticky (jako ventil) zabránit vniknutí vody do šnorchlu. Nápad to byl sice zajímavý, ale jeho účinnost velice nízká a pravděpodobnost selhání vysoká.

Moderní řešení směřující ke snadnému pročišťování šnorchlu spočívá v tom, že se použije jednosměrný ventil umístěný tak, aby potápěč nemusel vynaložit příliš velké úsilí při vyfouknutí vody z horního konce šnorchlu. Takový ventil může být nápomocný, ale správná technika dýchání jej může učinit naprosto zbytečným. Např. jestliže potápěč při výstupu nakloní hlavu dozadu a ve finální fázi výstupu k hladině vydechne určité nevelké množství vzduchu a ihned po vynoření nad hladinu prudce kývne hlavou dopředu, zajistí si tím velmi účinné pročištění svého šnorchlu.

Vlnitý vnější profil šnorchlu je v pořádku, pokud nebrání náustku (šnorchlu) vypadnout mimo dráhu náustku regulátoru (podobně užitečný může být rotující náustek), ale vnitřní strana šnorchlu by měla být hladká, aby bylo potřeba co nejmenšího úsilí k průtahu vzduchu a snížilo se zachycování vody, která by mohla vniknout do plic při silném vdechování.

Sklopné šnorchly lze snadno složit do kapsy, což může být důležité pro potápěče, kteří se touto pomůckou jinak nechtějí zabývat. Důležité je však, aby správně fungovaly, jakmile se vyjmou, nastaví do funkční polohy a začnou používat.

Daleko viditelné barvy znamenají další výhodu, což se samozřejmě týká každé součásti potápěčské výbavy. Dobře viditelný šnorchl však není tak účinný jako fluorescentní kapuce nebo oblek, přesto je to však dobrý nápad.

Šnorchly a volné potápění

Volné potápění se od šnorchlování liší účelem i podstatou; šnorchlování je běžnější, u volného potápění se jedná o činnost extrémnější. Závodníci ve volném potápění šnorchly nepoužívají kvůli nutnosti tahu navíc a mrtvému prostoru. Ostatní vyznavači volného potápění by je používat mohli, ale zároveň se nabízí otázka, zdali by se jim nedostala snadněji voda do úst při možném blackoutu.

Názory na toto téma se různí, nicméně skutečných důkazů na podporu možnosti *používat* či *nepoužívat* je pomálu. Existuje však teze, že ihned po nástupu blackoutu následuje určitý čas, kdy se zachovává dostatečný svalový tonus, který zabraňuje vstupu vody přes normálně zavřená ústa. Pro rychlé oživení zpravidla dostatečně dostat potápěče postiženého blackoutem ihned na hladinu a udržovat dýchací cesty nezavodněné. Otevřená ústa držící šnorchl plný vody by zřejmě vedla k rychlejšímu vstupu vody, ale taková situace se nedá nijak snadno (a eticky) prakticky ověřit. Vyznavačům volného potápění by se mohlo doporučit, aby se používání šnorchlu raději vyhýbali, ale takové doporučení je empiricky nepodložené. Mnohem důležitější je vyhnout se nadměrné hyperventilaci (výměně dvou až tří objemů plic nad metabolickou potřebu), která může významně zvýšit pravděpodobnost dostavení se blackoutu.

Se šnorchlem, nebo bez něj?

Zdali šnorchl vůbec používat a jestliže ano, jaký typ, to je čistě na rozhodnutí každého jednotlivce. Určitě je výhodné, když šnorchl ničemu nebrání a přitom nijak nechybí, ale na druhou stranu je dobré jej mít po ruce, když je ho zapotřebí. Důležité je správně zvládat dodávku plynu a umět řešit nouzové situace, a také mít s sebou šnorchl právě tehdy, když se delfini rozhodnou plavat s vámi po ukončeném ponoru. Já sám mívám s sebou kompaktní a snadno přepravovatelný šnorchl v situacích, o kterých se dá předpokládat, že by jeho použití bylo potřebné a prospěšné.

Zajímavost ke šnorchlování

Mnoho lidí ví, že výraz „skin“ (angl. kůže, pleť, pokožka) také znamená výbavu pro šnorchlování, ale jen málokdo zná jeho původ. Když se od vojáků požadovalo, aby si na hodiny výcviku ve vodě přinesli masku, šnorchl a ploutve, vyvěsil se na oznamovací tabuli akronym SKIN, což bylo zkratkové slovo znamenající „swim kit is needed“ (výbava pro plavání s sebou).

Z obchodu DAN:

[Loopel®, spirálový šnorchl](#)